

Aktuality

EVROPA A KARTY

TECHNOLIE A produkty

KARTY v číslech

BEZPEČNOST BANKOVNÍCH KARET

90 let platební karty

90 let platební karty

90 let platební karty

90 let platební karty

AKTUALITY

CHARGE IT – PLEASE! 90 LET PATEBNÍ "KARTY"

Bez platební karty si většina z nás nedokáže představit svůj každodenní život. Společně s bankomaty patří k největším vynálezům 21. století. Jejich historie je zajímavá i poučná. Letos slaví neuvěřitelně 90. narozeniny.

Americký vynález

V obchodech se 3.000 let platilo v hotovosti nebo posledních 500 let i šeky. Některým klientům poskytovali obchodníci i možnost platit na tzv. účet ("na sekeru"), protože pak utratili více. Svůj účet pak zákazníci vyrovnali později. Koncem 90. let 19. století zavedli někteří obchodníci v USA kovové štítky, které sloužily k placení. Měly oválný nebo šestihřanný tvar a bylo na nich vyraženo identifikační číslo klienta. Při placení zákazník předložil štítek a prodáváč opsal jeho číslo na účet a klient ho podepsal. V roce 1914 americká telefonní a telegrafní společnost Western Union Telegraph Company nabídla svým nejlepším zákazníkům možnost platit na účet (Charge It) za telefonní a telegrafní služby v celé své síti, včetně zámořských parníků. Jako doklad opravňující je k této formě placení dostali papírovou kartu "Identification Card". Na konci měsíce pak uhradili fakturu. Karta se uchytila, klienti utratili více a preferovali díky pohodlí služby Western Union. Proto brzy její příklad následovaly i další telegrafní a obchodní společnosti jako např. obchodní řetězec

Sears Roebuck (1915), Mobil Oil (1924), AT&T (1930) nebo skupina 16 amerických leteckých společností, které v roce 1936 zavedly Air Travel Card. Tato karta, určená pro obchodní cestující, se v říjnu 1948 stala první mezinárodní platební kartou - i když jen v sektoru letecké dopravy. První platební karty byly vyráběny z tvrdého papíru nebo plechu. Plechové karty s papírovým textem na lícové straně si nechala patentovat firma Farrington - byly v USA velmi populární (používaly se až do 50. let). Zákazník podepisoval účty, které se shromažďovaly v účtárně firmy. Ta pak klientům rozesílala faktury, které hradili najednou. Získávali tak od firmy bezúročný úvěr. Tyto karty se nazývají Charge Card.

První skutečně univerzální platební kartou, použitelnou ve všech sektorech (restaurace, obchody apod.), se v únoru 1950 stala Diners Club Credit Identification Card. Jejím vynálezcem byl newyorský podnikatel a obchodní manažer firmy Ford Frank McNamara. Když jednou v roce 1949 pozval na večeři své dva přátele, zjistil při placení, že u sebe nemá penězku. Peníze sice

za chvíli přinesla jeho žena, ale tato nepříjemná situace ho přivedla na myšlenku založit klub nazvaný příznačně Diners Club. Svým členům bude vydávat úvěrové karty pro placení v restauracích, které s klubem uzavřou smlouvu. Diners Club zahájil provoz s kapitálem 700.000 USD a 14 restauracemi v New Yorku. Protože klub nesl riziko případné insolventnosti svého člena platili mu obchodníci provizi (5-7 %). Poprvé byl také zaveden poplatek za vydání karty (5 USD ročně). Dnes je Diners Club prestižní platební kartou, kterou vlastní jen okolo 8 milionů vybraných klientů. V roce 1980 zařadil americký magazine LIFE McNamara mezi 100 Američanů, kteří nejvíce ovlivnili 20. století. McNamara se později stal ministrem obrany ve vládě prezidenta Kennedyho a prezidentem Světové banky a IDF.

Do konce roku 1960 mělo kartu American Express 750.000 klientů. V roce 2003 používalo karty American Express přes 60 milionů klientů.

KALENDÁŘ AKCÍ

Consumer Finance in CESEE	IEA, LI	Praha	02. - 03.12. 2004
Product management v bankovníctví	IIR	Praha	07. - 08.12. 2004
Podzimní seminář SBK (pro členy)	SBK	Mariánské Lázně	06. - 08.12. 2004
Manager a leader v labyrintu komunikace	IIR	Praha	25. - 27.01. 2005
Security Printing & Alternative Solutions	PC Ltd	Moskva	26. - 27.01. 2005
Certifikovaný Customer Service Manager	IIR	Praha	24. - 28.01. 2005
Certifikovaný Business Process Engineer	IIR	Praha	31.01 - 04.02. 2005
Retail Banking in the New EU Member States	SMI	Praha	18. - 19.04. 2005

Růst konkurence

Příklad Diners Clubu inspiroval. V roce 1951 zahájil činnost program National Credit Card Inc., který působil ve 42 státech USA, až do svého úpadku v roce 1954. Prestižní klub Esquire a Duncan Hines take vydávaly Charge Card. V roce 1956 začala vydávat platební karty také American Hotel Association. Za použití Universal Travelcard neúčtovala hotelům žádné poplatky, ty platili pouze držitelé karet. V říjnu 1958 začala vydávat platební karty také hotelová společnost Hilton. Carte Blanche se měla stát konkurentem společnosti Diners Club, kterou se Hilton neúspěšně pokusil koupit. V důsledku špatného výběru klientů, kteří pak nespáčeli své závazky a neefektivnímu zúčtovacímu systému, se Carte Blanche potýkal dlouhodobě se ztrátami. Díky tomu získal název "Carte Rouge" (červená - ztrátová karta). V 50. letech zvažoval American Express možnost vydávat vlastní platební kartu. Obával se ale negativního dopadu na prodej cestovních šeků, kde zaujímal první místo na světě a na spolupráci s jejich největším distributorem American Automobile Association, který plánoval vydávání platebních karet. Po letech analýz a odmítnutí dvou nabídek na koupi poloviny akcií Diners Clubu nakonec v září 1958 American Express zavedl svou vlastní kreditní kartu pro své nejlepší zákazníky. Dopředu si vybudoval rozsáhlou síť obchodů, hotelů a restaurací, které jí přijímaly k placení tím, že ji nabídl příjemcům svých cestovních šeků a koupil Universal Travel Card Americké hotelové asociace. Svou kartu nabídl také držitelům kartových programů Gourmet Club Universal a Travel Club, které koupil. Když pak 1. října 1958 American Express zahájil provoz své platební karty, měl už 17.500 akceptačních míst a 250.000 držitelů.

Americké banky mají také zájem

Americké banky se začaly zajímat o platební karty až po 2. světové válce. První bankou byla newyorská Flatbush National Bank, která vydala papírový doklad "Charge-It", na který obchodníci z okolí banky zapisovali útratu klienta. První kreditní kartu, podobající se těm dnešním, vydala v roce 1951 Franklin National Bank v New Yorku. Do roku 1958 platební karty vydávala asi stovka amerických bank (z tehdejších 13.455 bank). Místo zisku jim ale přinesly většinou jen ztráty, takže polovina z nich vydávání karet brzy zastavila. V září 1958 Bank of America přišla s novým produktem - kreditními kartami BankAmericard. Poprvé klienti nemuseli utracenou částku zaplatit najednou, jako u Charge Card, ale mohli ji splácet po částech s úrokem 18 % ročně a znovu úvěrový limit čerpat. BankAmericard také jako první na světě nechala karty vyrobit z plastu (PVC), který jim dával větší odolnost, lepší ochranu proti paděláním a usnadňoval placení pomocí mechanických snímačů - imprinterů. Aby bylo možné vybudovat celostátní systém platebních karet, začaly se banky sdružovat do regionálních asociací. První celostátní asociace vznikla z podnětu Marine Midland Bank v Buffalu 16. srpna 1966 spojením Western States Bankcard Association z Kalifornie a Interbank Card Association z východního pobřeží. Spojené asociace přijaly obchodní značku Master Charge (dnes MasterCard). Úspěch jejich karet předčil původní očekávání. V roce 1967 dohromady vydaly 6 milionů karet, které k placení přijímalo 131 000 obchodů. MasterCard se koncem 60. let stal vedoucím systémem bankovních karet ve Spojených státech. V roce 1968 se stala členem první banky v zahraničí - mexická Banco Nacional de México (Banamex), Eurocard International a několik japonských bank. Bank of America, která dříve odmítala spolupráci s konkurenty, nabídla koncem roku 1966 svou kartu BankAmericard ostatním bankám formou franšizy s BankAmericard Service Corp. Ještě téhož roku se franšizanty stalo 8 amerických bank a první zahraniční - britská Barclays Bank. Americké banky však nesouhlasily se způsobem řízení programu ze strany Bank of America a dosáhly toho, že 9.července 1970 vznikla nezávislá asociace International BankAmericard Corp. Neameričtí franšizanti následně iniciovali vznik mezinárodní asociace International BankAmericard Inc. (září 1974). Ta v roce 1976 přijala

© 2004 sbk - Sdružení pro bankovní karty ČR, Vodičkova 28, 110 00 Praha 1, tel.: 224 162 433, fax: 224 162 434, www.bankovnikarty.cz

název VISA International.

V Evropě zavedly banky první platební karty britské banky (1965 Westminster Bank s Diners Club a National Provincial Bank – šeková záruční karta). V roce 1965 vznikla v Bruselu společnost Eurocard International, která se o tři roky později stala členem a strategickým partnerem asociace MasterCard. Jejich partnerství trvalo až do jejich spojení v létě roku 2002. Dnes si bez platebních karet nedokážeme představit svůj život. V roce 2003 bylo na světě vydáno více než 2,6 miliardy, se kterými klienti utratili přes 4,1 trilionů USD. I když je platebním kartám letos 90 let, svoji budoucnost mají stále před sebou.

EVROPA A KARTY

ECB nespokojena s průběhem projektu SEPA

Na strategickém výjezdním (off-site) zasedání EPC vyjádřila členka vedení ECB paní Gertrude Trumpe-Gugerell řadu požadavků na zpřesnění "roadmap" realizace jednotného evropského platebního prostoru - Single European Payment Area - SEPA. ECB není spokojena s tím, že práce probíhají v režimu "self regulation" bankovních komunit jednotlivých členských států a nevěří, že takto mohou být úspěšně a v termínech realizována jednotlivá usnesení a dohody:

"It is not clear, how the EPC could implement and enforce decisions taken within a regime of self-regulation. Some work items have been delayed and there seems to be not full agreement yet on ultimate objectives."

"Není jasné, jak by mohla EPC implementovat a zajistit plnění přijatých rozhodnutí v režimu auto-regulace. Některé body plánu se zpozdí a zdá se že dosud není plný souhlas se zásadními kroky."

Podle ní Nařízení EC 2560 nešlo dost daleko v záměru vybudování SEPA:

"Customers cannot choose one account and one card for the entire euro area. Standards and business practices vary from one euro area country to another. Products, forms and services still differ and in most cases are limited by national borders."

"Klienti si nemohou zvolit jeden účet a jednu kartu pro celou euro oblast. Standardy a obchodní postupy se liší mezi jednotlivými zeměmi euro oblasti. Produkty, formuláře a služby jsou stále různé a omezeny národními hranicemi."

Požaduje aby banky přistupovaly rychleji k integraci infrastruktury:

"For the ECB it is not possible to accept a SEPA which consist of two parallel infrastructures: a national one and a cross-border one. This would preserve the existing fragmented payment infrastructure, which is a relic of the past."

"Pro ECB není možné akceptovat SEPA která sestává ze dvou paralelních infrastruktur: národních a mezinárodních. To by zachovalo existující fragmentovanou platební infrastrukturu, která je reliktem minulosti"

"We are still far from having a SEPA where any cardholder can use his or her card in any ATM or POS, at reasonable cost, with no differentiation within the euro area based on country of origin. Therefore, the Eurosystem wishes to see improvements so that cardholders can use their cards the same way nationally and within the SEPA from 1 January 2007"

"Jsme stále daleko od SEPA kde kterýkoli držitel může použít svou kartu v kterémkoli ATM nebo POS za oddůvodněnou cenu bez jakékoli diferenciace uvnitř euro oblasti, vyplývající ze země původu. Eurosystem tedy očekává taková zlepšení aby držitelé karet mohli své karty používat stejným způsobem doma jako uvnitř SEPA od 1. ledna 2007."

"This includes issues such as costs, technical security, merchant acceptance rates for cards Europe-wide, as well as fraud levels that influence customers' trust and confidence in cards. This is clearly an area where there is a considerable room for customers and merchants. The EMV implementation provides a perfect opportunity for action."
"To zahrnuje otázky jako cena, technologická bezpečnost, obchodnické poplatky za přijímání

karet s evropskou platností stejně jako úroveň podvodů ovlivňující důvěru zákazníků ke kartám. To je zřetelně oblast kde je významný prostor pro klienty a obchodníky. Implementace EMV vytváří perfektní příležitost pro akci."

Jinými slovy, ECB si přeje zavedení bezpečné, univerzální čipové karty (s povinným PIN) pro SEPA a to do 27 měsíců, tak aby byla použitelná v kterémkoli ATM či obchodním místě kdekoli v euro-zoně. Kompletní infrastruktura SEPA, do které by podle ECB měly migrovat národní infrastruktury, standardy a obchodní praktiky má být funkční do konce r. 2010.

"The ECB would like the EPC to confirm its commitment to the SEPA White Paper in a letter of intent specifying what will be achieved by 2008 and 2010 and to state how it intends to arrive at these targets. The ECB would attach particular importance to such a letter of intent if it were to be co-signed by the CEOs of all the euro area banks that wish to support the EPC actively as a sign of their commitment to SEPA."
"ECB by uvítala aby EPC potvrdila svůj souhlas s EPC Bílou knihou v "Letter of Intent", který by specifikoval čeho má být dosaženo v termínech 2008 a 2010 a stanovil cesty kterými má být těchto cílů dosaženo. ECB by přikládala takovému dokumentu mimořádný význam pokud by byl spolupodepsán CEO všech bbank eurozóny, které chtějí aktivně podporovat EPC jako výraz jejich souhlasu se SEPA."

Řeč pí. G. Trumpe-Gugerell, členky Executive Board ECB na jednání EPC 6.9.2004

Nejen Evropská komise sleduje praktiky vydavatelů karet.

Poté co během letošního roku obdržel tisíce stížností na praktiky vydavatelů kreditních karet, zaslal severoamerický regulátor - The Office of the Comptroller of the Currency - všem vydavatelům těchto karet varovný dopis. Upozorňuje, že některé používané praktiky mohou znamenat pro vydavatele nejen ztrátu reputace ale i možný zásah ze strany regulátora. Hlavní body stížností žadatelů o kreditní kartu se týkají zejména

- zvýšení poplatků spojených s revolvingovým úvěrem, je-li klient v prodlení se splácením úvěru od jiného věřitele (t.zv. "universal default"),
- nabízení úvěru za výhodných podmínek klientům, kteří se pro ně nemohou kvalifikovat a musí přijmout podmínky méně výhodné,
- nabízení výhodných poplatků pro otevření nového účtu, nebo provádění finančních transakcí bez jasného uvedení podmínek, na které jsou takové poplatky vázány. Zejména používání drobného písma pro uvedení takových podmínek považuje OCC za nepřijatelné.

OCC očekává, že vydavatelé kreditních karet své marketingové praktiky neprodleně upraví.

Podle Nilson Report č. 819/2004

Otazníky nad evropským karetním procesingem

Karetní infrastruktury v zemích evropské unie zpracovávají dohromady ročně více než třicet miliard transakcí. Evropské regulační instituce - Evropská komise (EC), Evropská centrální banka (ECB) a Evropský výbor pro platební styk (European Payments Council) i karetní asociace si uvědomují, že i tato oblast bude mít pro realizaci společného platebního prostoru SEPA (Single European Payments Area) zásadní význam a bude se muset přizpůsobit jeho potřebám, zejména těm které vyplynou z požadavku na jednotnou evropskou platební kartu (viz článek "ECB nespokojena s průběhem projektu SEPA" v tomto čísle).

Visa Europe spolu se spol. Payments Systems Europe

MasterCard povoluje v Evropě obchodnické přírázky

Zvyšovat placenou cenu zboží o přírázku za platbu kartou umožňují v několika evropských zemích domácí zákony. Je tomu tak v UK, Portugalsku, Holandsku, Švédsku a Finsku. Tato zákonná úprava se zde týká všech karet, tedy jak MC tak Visa. V ostatních evropských zemích pravidla MC i Visa dosud tuto praxi zakazují.

MasterCard však v Evropském regionu od 1. ledna 2005 rozhodl obchodníkům přírázku povolit, jako kompenzaci nákladů, které obchodníkům při karetní transakci vznikají, t.j. např. telekomunikační poplatek za spojení terminálu s centrálou a poplatek který platí zpracovateli transakce, tedy smluvní bance. Povolení se bude týkat karet MasterCard, MasterCard Electronic a Maestro přijímaných u více než pěti milionů evropských obchodníků. MasterCard nestanovil výši této přírázky, očekává ale že nebude vyšší než obchodníkovy skutečné vícenáklady za karetní provoz. Smysl této úpravy je učinit přijímání platebních karet atraktivní i pro obchodníky, jejichž obchodní marže je nižší než reálné náklady karetní transakce. Předpokládá se ale, že většina obchodníků, zejména obchodních řetězců tuto možnost nevyužijí.

V UK, kde je tato možnost stanovena zákonem již deset let, ji využívají prakticky pouze taxi, cestovní agentury, prodejny vstupenek do divadel, kin a na sportovní utkání. Výjimkou je řetěz prodejen nábytku IKEA, který jím údajně kompenzuje roční zpracovací náklady karetních transakcí ve výši 6,3 milionu USD.

V obchodech které budou chtít tuto možnost zavést bude nutno upravit platební terminály (EFT POS) na rozdílné zpracování MasterCard a ostatních typů karet. Obchodníci budou povinni na tuto přírázku zákazníky výrazně upozornit a budou pravděpodobně muset vysvětlovat, proč zvyšují cenu u plateb kartami MasterCard a ne u ostatních typů karet.

Povolení se vztahuje pouze na region Evropa, v ostatních regionech jsou přírázky (surcharges) nadále pravidly obou asociací zakázány.

Více obchodů akceptuje karty Diners Club

Na základě dohody s HVB Bank rozšiřuje společnost Diners Club Czech s.r.o. akceptační síť platebních karet Diners Club v ČR o obchodní místa, zpracovávaná HVB Bank.

Diners Club Credit Identification Card vydaná v r. 1950 v USA byla první skutečně univerzální platební kartou, použitelnou ve všech sektorech (restaurace, obchody apod.). Dnes je Diners Club prestižní platební kartou, kterou vlastní jen okolo 8 milionů vybraných klientů. (viz článek k 90.výročí platebních karet v tomto čísle).

zpracovaly v letošním roce průzkum mezi vedoucími pracovníky dvaceti velkých evropských bank a jedenácti největších evropských zpracovatelů karet (procesorů). Průzkumová studie přinesla řadu poznatků o situaci v oblasti zpracování transakcí a pravděpodobného dalšího vývoje. Významným činitelem ve vytváření SEPA v oblasti platebních karet jsou banky, resp. bankovní skupiny z původních zemí EU, nabízející své služby ve více zemích EU. Tato skupina významně posílila akvizicemi v nově přístupných zemích. Jde např. o ING, Erste Bank, KBC, UniCredit, Bank Austria, ze "starých" zemí EU mají dále extenzivní a rostoucí přeshraniční nabídku např. Danske, Nordea, SCH a Barclays. Tyto banky mají zájem na vytvoření obecných podmínek pro přeshraniční nabídku svých produktů (multilicence asociací, "on-us" zpracování transakcí v rámci celé bankovní skupiny) a také potřebu zpracování transakcí přes dosavadní hranice jednotlivých zemí. Přitom ale zpracování domácích transakcí je zatím podstatně výnosnější než zpracování transakcí přeshraničních.

Studie PSE nastolila řadu otázek a ukázala v řadě oblastí rozdílné pohledy a názory mezi bankami a procesory. Rozdíl se objevil v chápání a obsahu jednotlivých používaných pojmů, v odlišnostech anglosaských obchodních modelů používaných většinou velkých procesorů od bankovních modelů kontinentální Evropy a zejména v názorech na outsourcing zpracování akceptace platebních karet u obchodníků. Anglosaské modely často pracují s kompletním zpracováním acquiringu včetně akvizic a smluvních vztahů s obchodníky u procesora, evropské banky naopak pokládají vztah s obchodníkem za svoje výhradní obchodní právo.

Banky s přeshraničními aktivitami hledají optimální model zpracování debetních i kreditních transakcí v ATM i EFT POS nezávislý na zemi vydání a přijetí karty, podle studie PSE nejsou ani největší evropské zpracovatelské společnosti schopny těmto požadavkům v plném rozsahu vyhovět, nebo naopak nabízejí příliš sofistikovaná řešení s neúnosně vysokou cenou transakce. Banky proto v řadě případů preferují vlastní "in house" řešení.

Podle studie tedy banky přikládají úloze procesorů v nastávajícím období budování SEPA podstatně menší význam, naproti tomu se velké zpracovací společnosti domnívají, že jejich úloha bude v tomto procesu klíčová.

Podle ECR 9/10 2004, CardMag

TECHNOLOGIE

Bankomaty versus "Cash Back" v USA

Počet výběrů hotovosti v USA vzrostl v roce 2003 proti r. 2002 o 3% na 12,45 miliard, z toho 89% byly výběry na některém z 89 000 multifunkčních ATM nebo jednoúčelových CD (Cash Dispensers), zbytek pak v některém z obchodních míst vybavených POS terminálem s PIN -Pad, kde mohou držitelé debetních karet současně s uskutečněním platby za nákup požádat o vydání určité částky v hotovosti (t.zv. "Cash Back").

Průměrný roční počet výběrů na jednom bankomatu poklesl v r. 2003 v USA na 28 900 jednak díky rostoucímu počtu bankomatů, jednak i díky rostoucí konkurenci transakcí "Cash Back" v obchodních místech. Výhodou těchto transakcí je možnost získání menších částek v hotovosti než je obvyklý nejmenší výběr z bankomatu, navíc není tento "výběr" zatížen žádným dalším poplatkem.

Porovnání (v Euro) průměrného výběru hotovosti z bankomatu a pomocí "Cash Back" v USA a UK:

	USA	UK
Bankomat (Euro)	55	87
Cash Back (Euro)	16	35

Možnost zavedení tohoto typu transakce připravuje v současné době pro české banky asociace Visa.

Kromě klasických bankovních bankomatů jsou v USA rozšířeny také bankomaty nebankovních provozovatelů, umístěné mimo bankovní pobočky a využívající t.zv. vytáčené připojení do sítě (Dial-up). Kromě výdeje hotovosti nabízejí tyto automaty i řadu dalších služeb, jako propálení šeků, vklady na účet a P2P finanční převody (Person to Person). Největší výrobce a provozovatel těchto zařízení, spol. TRITON plánuje zvýšení počtu transakcí v těchto automatech tím, že uvolní pro konkurenční výrobce svůj síťový standard bez licenčních poplatků. Pokud by všichni provozovatelé obdobných "Dial-up" sítí pracovali se stejným standardem, umožnilo by to rychlejší rozvoj bezhotovostních služeb v těchto sítích. Ostatní provozovatelé tak či onak dosud stejně standard Triton ve velké míře používají.

Podle Nilson Report č. 815, 7/2004

Bezkontaktní technologie na postupu v USA

Pro testovací projekty platebních karet s čipem komunikujícím s terminálem bez vložení do čtečky, pouze po přiblížení, předpokládá firma VIVOTECH

Model 4000, the company's newest reader, can be mounted on an ECR or PC-based point-of-sale system or attached to the back of a stand-alone POS terminal. It sells for \$110 depending on quantity.

dotat do konce r. 2004 na padesát tisíc terminálů. Jsou určeny z 95% pro testovací projekty MasterCard (PayPass) a American Express (ExpressPay) v Orlando, Dallasu a Phoenixu. Zbytek je určen pro testy Visa v regionu Asia Pacific. VIVOTECH je vedoucím výrobcem bezkontaktních terminálů využívajících technologii přenosu na radiové frekvenci, jeho technologii OEM využívá řada dalších výrobců těchto terminálů, které jsou vhodné i pro další bezkontaktní aplikace např. v prodejních automatech a kioscích. Angažuje se i v další oblasti použití bezkontaktní komunikace a to mezi terminálem a mobilním telefonem. Zde spolupracuje na smluvní bázi se společností Philips. Vývoj je zaměřen jak na platební aplikace, tak na použití mobilu k bezkontaktnímu ovládání domácích spotřebičů a zařízení. Základnu zde tvoří technologie radiofrekvenčního přenosu označená NFC (Near Field Communication), vyvinutá ve spolupráci Philips a Sony.

VIVOTECH má centrálu v Santa Clara, California, USA, v Evropě v Ruislit, UK.

Podle Nilson Report č. 820 2004

Převody hotovosti P2P kartou v UK

Royal Bank of Scotland (RBS) nabízí všem zákazníkům v UK produkt Fast Pay umožňující finanční převody z účtu na účet (Person to Person - P2P) prostřednictvím Internetu, event. mikroplatby za on-line nákupy, s využitím technologie Magex.

Firma Magex vznikla v r. 1998 jako součást NatWest Bank, specializovaná na procesing mikroplateb za zboží zakoupené prostřednictvím Internetu. V r. 2000 byla NatWest Bank převzata RBS a Magex se stala samostatnou firmou s vlastnickým podílem RBS, Goldman Sachs, GE Capital a Capital Z. Od r. 2002 kromě procesingu mikroplateb uvedla na trh internetovou technologii P2P, která se rychle rozvíjí. Je na ní založen rovněž program Money Send spol. MasterCard Europe, umožňující převod finanční částky mezi účty platebních karet, který může být iniciován z mobilního telefonu nebo z PC.

MC Program MoneySend se rovněž rozšiřuje v dalších zemích EU. V květnu byl uskutečněn první finanční převod mezi italskou kartou MC CartaSi a polskou Bank Handlowy/Citibank. Další polské banky převody úspěšně otestovaly. Úspěšné testy převodů proběhly rovněž z Evropy do Turecka, USA a regionů Middle East Africa a Asia Pacific.

Podle Nilson Report 820/2004 a MC In Europe 5/2004

BEZPEČNOST

Bankomat je stále hoden důvěry svých klientů

Přibližný počet bankomatů na světě je přes 1 400 000 kusů. Dokáže technologie udržet předstih bank před kriminálními živly? Zajistí, aby klienti stále důvěřovali jejich spolehlivé a bezpečné funkci poskytování přístupu k jejich finančním prostředkům? Výrobce bankomatů společnost NCR věří, že ano. V České republice, kde se stále častěji vyskytují krádeže celých bankomatů, se bude muset věnovat stále větší pozornost udržení důvěry v bankomaty odstraněním rizik pro jejich uživatele – klienty bank.

The Banker, červenec 2004 - V červenci letošního roku vydal časopis The Banker speciální přílohu zaměřenou na samoobslužné bankovníctví. Příloha přibližuje, jak mohou nové technologie pomoci provozovatelům bankomatů v boji s kriminalitou na ATM. Je zdůrazněna úloha technologií jako prostředku pro zachování náskoku, který si banky udržují před kriminálními živly a pro udržení statutu bankomatu jako bezpečného a spolehlivého zdroje hotovosti 24 hodin denně.

Zloději mají v podstatě tři možnosti, jak se dostat k penězům na klientově účtu: zkopírovat platební kartu, zciť kartu nebo se dostat přímo k hotovosti. Pro první dvě možnosti musí zjistit klientův PIN. Přestože byla dána velká publicita zavádění čipových karet a jejich pozitivního dopadu na boj proti padělání karet a skimmingu, čipové karty nejsou ještě všeobecně zavedeny. Kromě toho existují další, méně rafinované podvody, které jsou stejně rozšířené. Možná, že čipové karty vyvolají přesun podvodů do jiných oblastí.

Ve společnosti NCR rozpoznali, že neexistuje jedno jediné řešení pro zvýšení bezpečnosti. NCR se cíleně snaží, pomocí nejnovějších technologií, zaručit svým klientům komplexní ochranu před zneužitím bankomatů, která pokrývá všechny výše uvedené varianty krádeže.

- **Ochrana údajů na kartě:** Jde o boj proti skimmingu, který potrvá až do masivní náhrady karet s magnetickým proužkem. Jedná se o zabránění kopírování obsahu magnetického proužku. Funkce **Enhanced Card Drive** (Jitter) významně komplikuje instalaci zařízení, které by mohlo přečíst informace uložené na magnetickém proužku karty. Svou stop-start činností komplikuje činnost nelegálně instalovaných čtecích zařízení před štěrbinu pro vložení karty. Speciálně upravené okolí čtečky (Enhanced Card Reader Surround) znesnadňuje pokus připevnit na ústí čtečky jakékoliv zařízení; zejména zadním prosvícením štěrbiny, které pomůže odhalit dodatečně přidané zařízení.

- **Ochrana karty:** funkce **Enhanced Shutter Security** dokáže zjistit, zda byl do čtečky vložen předmět/zařízení typu libanonská smyčka, znemožňující uzavřít závorku čtečky a tak umožnit odebrání karty podvodníkem poté, když klient odešel ohlásit zadržení karty bankomatem do bankovní pobočky.

- **Ochrana PIN:** PIN lze získat velmi jednoduchým způsobem, a to odpozorovat jeho typování na klávesnici ATM. Ochrana proti tomu spočívá ve vedení klientů k vyšší obezřetnosti, např. zakrýváním

klávesnice rukou nebo tělem, aby bylo znemožněno přímé odezření PINu. K ochraně před dokonalejšími způsoby odhalení PINu, NCR zajistila vyšší bezpečnost prostřednictvím technologie nazývané Encrypting PIN Pad (EPP). Jde o PIN klávesnici s kódováním Triple DES, aby se znemožnilo zachycení PINu při jeho přenosu do banky k autorizaci. Tím zajišťuje jak nejvyšší ochranu PIN, tak možnost vzdáleného vkládání jedinečného šifrovaného master klíče pro každou novou instalaci nebo obnovení bankomatu.

• **Ochrana bankomatové sítě:** Ochrana, detekce a rychlá odezva v reálném čase proti kompromitování dat dříve než dojde k jejich zneužití se pokládá za cíl řízení proti podvodům. Současně s efektivním řízením sítě ATM k zajištění její nejvyšší dostupnosti. K minimalizaci možných rizik a škod využívá NCR nástroje pro monitoring a správu bankomatové sítě v reálném čase, například systém **Gasper Vantage**. Systém dokáže informovat o zadržené kartě, tzn. opakovaná "chyba při čtení karty" indikuje právě pokus o její neoprávněné zachycení. Je-li obrazovka bankomatu předřazena falešná obrazovka s imitovanými pokyny, monitorování stavu, kdy po přečtení nenásleduje reálná transakce je indikací pokusu o kompromitování karty.

• **Ochrana hotovosti:** Brutální útoky proti bankomatům se stávají reálnou hrozbou všem bankám. Proti útoku není v cestě žádná velká překážka a je to nejprístupnější způsob k získání hotovosti. Kromě posílených trezorů a monitorovacích systémů mohou být bankovky uloženy v bankomatech NCR chráněny systémem **Fluiditi**, který trvale obarví hotovost v peněžní kazetě v případě detekce pokusu o její odcizení. Jedná se o neodstranitelnou barvu, která může chránit bankovky v trezoru jak při přepravě v autě i na chodníku, tak při vlastním provozu bankomatu. Tento systém působí i jako významný preventivní "odstrašující" prostředek, snižuje náklady na další zabezpečení hotovosti, na likvidaci následných škod a zajišťuje rychlou návratnost investice do něj vložené.

Poznámka:

Na podporu správné informovanosti klientů o obezřetnosti při obsluze bankomatů byly asociací GASA, Global ATM Security Alliance (www.globalasa.com) vypracovány doporučení pro klienty při vybírání hotovosti v bankomatech: **ATM Security Manual for Customers**. Tato doporučení jsou na web stránkách zmíněné asociace: http://www.globalasa.com/CS_News3.html

Podle NCR Self Service News, listopad 2004 (zpracoval ft)

Antiphishing software

Novou strategii proti podvodu typu "Phishing" (vytláčení dat o účtu a kartě od klienta banky falešným e-mailovým dotazem, počet těchto zjištěných falešných dotazů vzrostl z 21 v prosinci 2003 na 1197 v květnu 2004) nabízí finanční institucím arizonská firma "41st Parameter". Nabízený software "Phishing Net" a "FraudNet" automaticky sbírá a kontroluje data z PC který se připojí na webovou stránku. Provádí cca 70 různých testů dat z operačního software připojeného PC pomocí patentově chráněných algoritmů "EZ Keys", "Data Spider" a "TimeDiff Linking". "EZ Keys" rozpoznává vyplňování bankovního formuláře náhodně zvolenými údaji což používají podvodníci jestliže znají jen např. číslo účtu ale ne všechny další údaje, "Data Spider" směřuje data všech přichozích transakcí ke kontrolám typu více transakcí různých účtů směřovaných na stejnou adresu, "TimeDiff Linking" kontroluje časové rozdíly mezi "zákaznickovým" počítačem a serverem, z čehož lze usuzovat na použití různých počítačů a tedy pravděpodobného pokusu o podvod. Firmu 41st Parameter založil v letošním roce bývalý ředitel útvaru boje proti podvodům u American Express a VeriSign/Network Solutions p. Ori Eisen. Firma sídlí ve Scottsdale, Arizona, USA.

ori@the41stparameter.com

KARTY V ČÍSLECH

Předpověď rozvoje platebních karet v USA do r. 2008

1,5 miliardy GPP karet (General Purpose Cards - embosované karty některého mezinárodního systému) generovalo v roce 2003 v USA za 2 059 miliard USD plateb u obchodních míst, z toho kreditní karty 1 047 miliard USD, debetní karty 588,7 miliard USD. Podíl kreditních karet ve výši 71,4% se snížil oproti roku 2002 kdy činil 74,0%.

Projekce do roku 2008, publikovaná v NILSON Report 818/2004 předpovídá nárůst celkového objemu plateb v obchodních místech na 3 513 miliard USD, podíl plateb kreditními kartami se dále sníží proti platbám kartami debetními na 65% ku 35%.

Některá uváděná čísla (v mld USD):

CELKOVÝ OBJEM TRANSAKČÍ	2003	2003/1998	2008	2008/2003
Kreditní karty:	1 734,81	+ 50%	2 603,52	+ 50%
z toho:				
Visa	649,70	+ 37%	1 035,28	+ 59%
MasterCard	514,60	+ 87%	708,86	+ 38%
Amer.Express	262,10	+ 58%	506,11	+ 93%
Discover	94,64	+ 67%	121,45	+ 28%
Diners Club	9,17	- 17%		- 100%
Obchody	132,79	+ 24%	145,88	+ 10%
Benzin. spol.	48,07	+ 29%	63,54	+ 32%
Ostatní	23,74	- 5%	22,40	- 6%
Debetní karty:	819,80	+ 245%	1 630,16	+ 99%
z toho:				
Visa	454,30	+ 234%	867,12	+ 91%
MasterCard	122,30	+ 248%	176,65	+ 44%
EFT Systems	242,43	+ 273%	585,69	+ 142%
Ostatní	0,77	+ 40 %	0,70	- 9 %
CELKEM	2 554,61	+ 83%	4 233,68	+ 66%
CELKOVÝ OBJEM PLATEB	2003	2003/1998	2008	2008/2003
Kreditní karty:	1 469,85	+ 53 %	2 282,03	+ 55%
z toho:				
Visa	540,93	+ 47 %	883,51	+ 63 %
MasterCard	404,80	+ 97 %	591,26	+ 46 %
Amer.Express	261,41	+ 59 %	505,27	+ 93 %
Discover	73,54	+ 57 %	94,35	+ 28 %
Diners Club	9,17	- 17 %		- 100 %
Obchody	132,79	+ 24 %	145,88	+ 70 %
Benzin. spol.	42,52	26 %	55,72	+ 37 %
Ostatní	4,69	- 7 %	22,40	- 6 %
Debetní karty:	819,80	+ 245%	1 630,16	+ 99%
z toho:				
Visa	304,40	+ 254 %	608,96	+ 100 %
MasterCard	81,60	+ 226 %	128,65	+ 58 %
EFT Systems	202,06	+ 267 %	493,15	+ 144 %
Ostatní	0,64	+ 42 %	0,60	- 9 %
CELKEM	2 058,55	+ 82%	3 513,39	+ 71%

Vysvětlivky:

Ostatní - u kreditních karet telefonní karty, letecké programy, karty pro pronájem automobilů, proprietární karty obchodů a restaurací,
- u debetních karet karty vydávané obchody, supermarketky
EFT - karty vydané finančními institucemi v rámci domácích programů

Podle Nilson Report 818/2004

Souhrnné ukazatele karet MC a Visa za r. 2003 v Evropě

	OBJEM TRANSAKČÍ		KARET
	Celkem	Plateb	Počet
Země	mil. USD	mil.USD	x1000
U.K.	412 264,5	303 282,7	95 102
Francie	277 066,2	209 640,8	36 212
Španělsko	73 531,2	37 887,3	28 486
Švédsko	49 393,9	28 406,0	5 854
Norsko	44 918,7	26 596,5	4 983
Itálie	38 567,4	33 679,2	17 668
SRN	38 112,3	31 472,0	19 391
Turecko	26 730,3	24 047,2	19 788
Dánsko	21 111,2	19 283,8	2 646
Finsko	20 256,1	14 835,5	1 468
Švýcarsko	13 907,8	12 645,8	3 165
Irsko	9 206,1	8 326,7	1 972
Holandsko	9 045,2	7 140,3	5 114
Portugalsko	8 884,3	5 806,2	3 103
Belgie	8 467,9	7 099,2	2 842
Řecko	6 676,1	4 541,7	3 797
Ruská Federace	5 640,1	1 717,4	1 443
Rakousko	4 827,2	4 365,4	1 852
Česká Republika	4 775,2	1 254,2	1 852
Polsko	4 513,5	2 209,7	1 966
Maďarsko	3 873,6	859,9	1 299
Lucembursko	2 108,7	1 833,9	358
Island	2 042,7	1 868,4	204
Chorvatsko	1 844,2	597,3	684
Kypr	1 530,7	1 175,3	471
Ukrajina	1 339,1	167,0	1 127
Slovinsko	793,2	701,9	336
Kazachstán	754,8	65,2	205
Rumunsko	596,1	89,8	596
Slovensko	439,7	190,0	297
Andora	386,5	277,1	68
Lotyšsko	380,1	226,9	95
Estonsko	268,2	179,3	186
Litva	154,7	65,5	84
Bosna-Hercegovina	43,2	17,2	36
Srbsko Černá Hora	22,3	10,6	17
Bulharsko	18,4	10,8	16
Uzbekistán	17,5	3,3	7
Gruzie	16,9	6,3	5
Makedonie	16,3	4,9	10

Podle Nilson Report

CardMag: magazín sbk - Sdružení pro bankovní karty ČR
4/2004, 2. ročník

Redakční rada: Roman Kotlán - rkotlan@csob.cz
Milan Zátka - milan.zatka@bankovnikarty.cz

Publisher: Pavel Kryka - pfk@pfk.cz

Vydává: sbk - Sdružení pro bankovní karty ČR

Copyright: © Sdružení pro bankovní karty ČR

Datum vydání: 7.12.2004